

УДК 378.147:615.8

TRAINING OF PHYSICAL THERAPY SPECIALISTS: MODERN APPROACHES

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ

Hubenko I.Ya. / Губенко І.Я.*Ph.D., prof. / к.мед.н., проф.*

ORCID: 0000-0003-0758-5809

Stepanova H.M. / Степанова Г.М.*s.b.s., as.prof. / к.б.н., доц.*

ORCID: 0000-0003-2285-0543

Shevchenko V.V. / Шевченко В.В.*Cherkasy Medical Academy, Cherkasy, Khreshchatyk, 215, 18000**Черкаська медична академія, Черкаси, Хрещатик, 215, 18000*

Анотація. В роботі досліджуються сучасні підходи до підготовки фахівців з фізичної терапії в умовах зростання попиту на реабілітаційні послуги та глобалізації медичної галузі. Проаналізовано еволюцію освітніх концепцій від функціонально-орієнтованої моделі до компетентнісного підходу та висвітлено ключові компоненти сучасної системи підготовки фізичних терапевтів. Розглянуто компетентнісно-орієнтовану освіту як фундаментальну концепцію підготовки фахівців та інноваційний розвиток цього підходу – концепцію довірених професійних активностей. Охарактеризовано значення інтеграції теоретичного та практичного навчання, а також впровадження міждисциплінарного підходу. Здійснено порівняльний аналіз систем підготовки фізіотерапевтів у Великій Британії, США, Канаді та Україні. Досліджено міжнародні стандарти підготовки фізичних терапевтів, встановлені Світовою конфедерацією фізичної терапії, Білою книгою з фізичної та реабілітаційної медицини в Європі та Рамковою програмою компетентностей з реабілітації ВООЗ. Обґрунтовано необхідність постійного оновлення освітніх програм для забезпечення високої якості підготовки фахівців, здатних ефективно працювати в сучасній системі охорони здоров'я.

Ключові слова: фізична терапія, професійна підготовка, компетентнісно-орієнтована освіта, довірені професійні активності, міждисциплінарний підхід, практична підготовка, стандарти вищої освіти, реабілітація, медична освіта, міжнародні стандарти.

Вступ.

У сучасних умовах стрімкого зростання попиту на реабілітаційні послуги та глобалізації медичної галузі особливої актуальності набуває питання вдосконалення професійної підготовки фахівців з фізичної терапії. Впровадження інноваційних технологій та підвищення стандартів якості медичного обслуговування зумовлюють необхідність постійного оновлення освітніх програм, що вимагає ретельного вивчення та імплементації світових тенденцій у галузі підготовки фізичних терапевтів. Розробка ефективних освітніх стратегій, які відповідатимуть міжнародним стандартам якості, має

стратегічне значення для розвитку системи професійної підготовки таких фахівців, особливо в контексті сучасних викликів, що постають перед системою охорони здоров'я на національному та глобальному рівнях.

Огляд зовнішнього оточення.

Історично розвиток підготовки фахівців з фізичної терапії як окремого напрямку медичної освіти розпочався у середині XX століття. Тогочасні дослідники заклали фундамент для розуміння необхідності спеціалізованої підготовки реабілітологів, проте їхні праці здебільшого концентрувалися на технічних аспектах реабілітації без інтеграції міждисциплінарного підходу. Ключовим етапом стало формування Світової конфедерації фізичної терапії, яка започаткувала розробку міжнародних стандартів підготовки фахівців [1]. Науково-технічний прогрес у цій галузі рухався від функціонально-орієнтованої моделі до компетентнісно-орієнтованого підходу, про що свідчать праці Timmerberg et al. [2].

Сучасний стан науки в галузі підготовки фізичних терапевтів характеризується впровадженням компетентнісно-орієнтованої освіти (КОО), яка визначає стандартизовані результати навчання [2, 3]. Ten Cate [4] запропонував концепцію довірених професійних активностей (ЕРА), що стала революційною для оцінювання клінічної компетентності студентів. Суттєвим внеском Smith і Crocker [5] стало обґрунтування необхідності інтеграції практичного досвіду у теоретичну підготовку. Досліджуючи методи симуляційного навчання, Sabus і Macauley [6] та Bednarek et al. [7] виявили, що ці підходи дозволяють студентам практикувати навички в безпечному середовищі, але не розкрили механізми перенесення цих навичок у реальну клінічну практику.

George та Oriel [8] започаткували обговорення міждисциплінарного підходу в підготовці фізичних терапевтів, однак їхні дослідження обмежувалися взаємодією лише з фахівцями спеціальної освіти. Європейські стандарти, викладені в Білій книзі фізичної і реабілітаційної медицини [9], представили комплексний підхід до післядипломної освіти, але не охопили питання базової

підготовки. Barotsis et al. [10] наголосили на важливості стандартизації освіти, проте не запропонували конкретних механізмів імплементації цих стандартів.

Вплив Болонського процесу на підготовку фізичних терапевтів досліджували Silva et al. [11] та Xerri de Caro [12], проте їхні роботи зосереджувалися переважно на структурних змінах, а не на змістовному наповненні програм. Fastivets et al. [13] вивчали впровадження інноваційних технологій в освітній процес, але не оцінювали їхню ефективність у формуванні клінічної компетентності.

У контексті вітчизняної освіти, попри затвердження стандартів вищої освіти [14, 15], залишається недостатньо дослідженою проблема інтеграції міжнародного досвіду в українську систему підготовки фізичних терапевтів. Цим питанням в Україні найбільш систематично займається А. Фастівець [16], яка започаткувала порівняльний аналіз світових систем.

Світовий досвід демонструє різноманіття підходів – від трирічної підготовки у Великій Британії [17, 18] до семирічної програми докторату фізичної терапії у США [16]. Програми Канади [19, 20] та Австрії [16] пропонують власні моделі, однак аналіз їхньої ефективності є обмеженим.

Метою нашого дослідження є комплексне вивчення світового та вітчизняного досвіду підготовки фахівців з фізичної терапії.

Вхідні дані та методи дослідження.

Дослідження ґрунтувалося на комплексному аналізі різноманітних інформаційних джерел, включаючи нормативно-правові документи України (Закони «Про освіту» і «Про вищу освіту», стандарти вищої освіти для спеціальності 227), міжнародні документи (матеріали Світової конфедерації фізичної терапії, «Білу книгу з фізичної та реабілітаційної медицини в Європі», «Рамкову програму компетентностей з реабілітації ВООЗ»), наукові публікації у реферованих журналах за 2005-2024 роки з питань освітніх технологій, а також дисертаційні дослідження українських науковців; при цьому використовувався комплекс теоретичних методів наукового пізнання: системний аналіз літератури та освітніх практик, порівняльний аналіз різних моделей підготовки фізичних

терапевтів у світі (США, Канада, Велика Британія, Австрія, Україна), синтез та узагальнення положень щодо компетентнісного підходу, історико-логічний метод для розгляду еволюції підходів до підготовки фахівців, – все це з дотриманням принципів системності, об'єктивності та науковості для всебічного висвітлення предмета дослідження.

Результати досліджень та їх обговорення.

Фундаментальною концепцією, філософією та підходом до організації підготовки фізичних терапевтів, як і інших фахівців охорони здоров'я, є компетентнісно-орієнтована освіта (КОО) [2]. Компетентність, за визначенням Закону України «Про освіту», розглядається як «динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність» [21].

Ключовою особливістю КОО є те, що результати навчання визначаються на основі потреб суспільства в охороні здоров'я та спрямовують розробку, впровадження та оцінку освітніх програм [2]. Компетентнісно-орієнтована медична освіта (competency-based medical education, CBME) передбачає використання чітко визначених рамок компетентності, тісну інтеграцію теоретичних знань з практичним досвідом, постійне оцінювання та надання зворотного зв'язку, а також створення індивідуалізованих траєкторій навчання для кожного студента [22, 23, 24].

Інноваційним розвитком компетентнісного підходу стала концепція «довірених професійних активностей» (entrustable professional activities, EPA), запропонована нідерландським науковцем Олле тен Кате в 2005 році. Довірена професійна активність визначається як «одиниця професійної практики, визначена як завдання або обов'язок, які можна довірити стажистові, коли досягнуто достатньої специфічної компетентності для самостійної практики» [4, 25].

На відміну від традиційної оцінки компетенцій, при роботі з EPA фокус зміщується на те, чи можна довірити студентові незалежне виконання конкретної

професійної діяльності, яка поєднує в собі низку компетенцій [4]. Ця система швидко поширилася не лише в Нідерландах, але й у Австралії, Канаді, США, Швеції, Німеччині, Мексиці, Швейцарії [26].

Сучасна підготовка фахівців з фізичної терапії потребує ефективного поєднання теоретичного та практичного навчання [5]. Практичне навчання дає студентам можливість застосовувати знання та навички, отримані в аудиторії, в реальних умовах роботи з пацієнтами. Існує декілька ефективних методів інтеграції практики в навчальний процес: робота з симульованими пацієнтами (живими акторами або комп'ютеризованими тренажерами), участь у роботі університетських клінік під керівництвом викладачів, волонтерська діяльність у медичних закладах, взаємодія з групами пацієнтів-волонтерів [6, 7].

У сучасній медичній освіті, зокрема й у підготовці фахівців з реабілітації, дедалі важливішим стає міждисциплінарний підхід [8]. Він передбачає навчання разом із представниками інших медичних спеціальностей, що сприяє командному підходу до охорони здоров'я. Одним із ключових аспектів міждисциплінарної освіти є вдосконалення навичок співпраці серед майбутніх медичних працівників.

Вимоги щодо підготовки фахівців з реабілітації встановлює Світова конфедерація фізичної терапії [1]. Базовою вимогою є отримання вищої освіти за програмою з фізичної терапії, яка має поєднувати теоретичну та практичну підготовку. Освітня програма повинна розвивати у студентів навички розпізнавання проблем, аналізу, синтезу та оцінки, а також здатність застосовувати теорію на практиці.

Система професійної підготовки фахівців з фізичної і реабілітаційної медицини (ФРМ) в Європі базується на комплексному підході, викладеному в Білій книзі ФРМ [9]. Відповідно до цього підходу, всі медичні працівники повинні отримати належну базову освіту, після чого фахівці ФРМ проходять ретельно структуровану післядипломну підготовку відповідної тривалості.

У 2021 році Всесвітня організація охорони здоров'я оприлюднила документ під назвою «Рамкова програма компетентностей з реабілітації» [27]. Це модель,

яка описує очікувані компетенції та діяльність працівників сфери реабілітації різних професій та спеціалізацій. Програма включає опис ключових цінностей, переконань, компетенцій, видів діяльності, а також необхідних знань і навичок для працівників реабілітації.

У різних країнах існують різні підходи до організації навчання фізичних терапевтів. У Великій Британії підготовка здійснюється за трирічною програмою на рівні бакалавра та 1-2-річною магістерською програмою. Навчальний курс зосереджений на функціональних системах організму людини й вивчає, як вони впливають на здатність організму ефективно рухатися та функціонувати [17; 18]. У США в 2001 році була впроваджена семирічна програма навчання з отриманням ступеня доктора фізичної терапії. Система підготовки побудована аналогічно до медичних спеціальностей [16]. У Канаді підготовка фахівців здійснюється за «Базовим навчальним планом канадських освітніх програм із фізичної терапії». Дисципліни поділяються на такі групи: біологічні науки, дисципліни прикладного спрямування, дисципліни клінічного спрямування, дисципліни психосоціального спрямування, дисципліни циклу професіоналізму та етики [29; 20].

В Україні підготовка фахівців з фізичної терапії розпочалася у 2014 році після прийняття нового Закону України «Про вищу освіту» та введення у 2015 році спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» у перелік галузей знань та спеціальностей. У 2016 році було створено нову Науково-методичну підкомісію зі спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» (за нинішньою класифікацією – «Терапія та реабілітація»), яка розпочала розроблення стандартів вищої освіти для нової спеціальності.

Нині підготовка фахівців з терапії та реабілітації здійснюється відповідно до затверджених стандартів вищої освіти, які визначають вимоги до освітніх програм різних рівнів. Перший (бакалаврський) рівень є базовим рівнем професійної підготовки. Освітня програма розрахована на 240 кредитів ЄКТС, що відповідає чотирьом рокам навчання за денною формою. Програма магістратури становить 120 кредитів ЄКТС (два роки навчання), з яких мінімум

36 кредитів присвячено науково-дослідницькій компоненті [14, 15].

Висновки

Сучасні підходи до підготовки фахівців з фізичної терапії характеризуються орієнтацією на компетентнісний підхід, інтеграцією теоретичного і практичного навчання, впровадженням концепції довірених професійних активностей, міждисциплінарністю, використанням інноваційних освітніх технологій та орієнтацією на безперервний професійний розвиток.

Система підготовки фахівців з фізичної терапії постійно еволюціонує відповідно до нових викликів та потреб суспільства, зберігаючи при цьому фокус на формуванні професійних компетентностей та практичних навичок майбутніх фізичних терапевтів. Впровадження міжнародних стандартів та дотримання вимог Світової конфедерації фізичної терапії забезпечує високу якість підготовки фахівців, здатних ефективно працювати в сучасній системі охорони здоров'я та надавати кваліфіковану допомогу пацієнтам.

Література:

1. Education: Policy statement / World Physiotherapy. London : World Physiotherapy, 2023. 4 p. URL: <https://world.physio/policy/ps-education> (дата звернення: 26.10.2024).
2. Timmerberg J. F., Chesbro S. B., Jensen G. M., Dole R. L., Jette D. U. Competency-Based Education and Practice in Physical Therapy: It's Time to Act! Physical Therapy & Rehabilitation Journal. 2022. Vol. 102, No. 5. P. 1-9. DOI: 10.1093/ptj/pzac018.
3. A Vision for Excellence in Physical Therapy Education: Culmination of the Work of the Education Leadership Partnership. American Council of Academic Physical Therapy, American Physical Therapy Association, APTA Academy of Education. Alexandria : American Physical Therapy Association, 2021. 31 p.
4. Ten Cate O. Nuts and bolts of entrustable professional activities. Journal of Graduate Medical Education. 2013. Vol. 5, № 1. P. 157-158. DOI: 10.4300/JGME-D-12-00380.1.

5. Smith S. N., Crocker A. F. Experiential learning in physical therapy education. *Advances in Medical Education and Practice*. 2017. Vol. 8. P. 427-433. DOI: 10.2147/AMEP.S140373.
6. Sabus C., Macauley K. Simulation in physical therapy education and practice: opportunities and evidence-based instruction to achieve meaningful learning outcomes. *Journal of Physical Therapy Education*. 2016. Vol. 30, № 1. P. 3-13.
7. Bednarek M., Downey P., Williamson A., Ennlat C. The use of human simulation to teach acute care skills in a cardiopulmonary course: a case report. *Journal of Physical Therapy Education*. 2014. Vol. 28, № 3. P. 27-34.
8. George C. L., Oriel K. N. Interdisciplinary learning experience: Two years of experience with an interdisciplinary learning engagement for physical therapy and special education students. *Journal of Allied Health*. 2009. Vol. 38, № 1. P. e22–e28. URL: <https://www.jstor.org/stable/48721431> (дата звернення: 26.10.2024).
9. White book on physical and rehabilitation Medicine in Europe. introductions, Executive summary, and Methodology / European physical and rehabilitation Medicine bodies alliance. *European Journal of Physical and Rehabilitation Medicine*. 2018. Vol. 54, № 2. P. 125-155. DOI: 10.23736/S1973-9087.18.05143-2.
10. Fostering the highest educational standards in Physical and Rehabilitation Medicine: the European PRM Board strategy for ensuring overall quality of rehabilitation education and care / N. Barotsis et al. *Journal of Rehabilitation Medicine*. 2019. Vol. 51, № 11. P. 828-833. DOI: 10.2340/16501977-2620.
11. Silva, A.; Soler Prat, S.; Puig, N.; Prat, M. The Bologna process and its impact on the field of physical activity and sport sciences in Spain. *Movimento : Revista da Escola de Educação Física*. 2014. Vol. 20. P. 1061-1082.
12. Xerri de Caro, J. The Bologna Process and physiotherapy education across Europe : PhD thesis : speciality Physiotherapy / Sheffield Hallam University. Sheffield, 2014. 77 MB. URL: <https://shura.shu.ac.uk/id/eprint/20708> (accessed: 26.10.2024).
13. Fastivets, A. V., Emetc, A. V., Skrinnik, Y. O., Petryshyn, O. V. Introduction of innovative technologies in educational process of future specialists in physical therapy and ergo therapy. *Wiadomości Lekarskie*. 2022. Vol. 75, Issue 6. P. 1578-1582.

14. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Затверджено (зі змінами) Наказом Міністерства освіти і науки України 29.10.2024 р. № 1541.

15. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Затверджено (зі змінами) Наказом Міністерства освіти і науки України 30.10.2024 р. № 1549.

16. Фастівець А. В. Світовий досвід підготовки фахівців фізичної терапії та ерготерапії. Теорія та методика навчання та виховання : збірник наукових праць Харків. нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди. Харків, 2021. Вип. 51. С. 156–172.

17. Копчинська Ю. Зміст професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії у Великій Британії. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2020. № 1 (49). С. 21–28.

18. Guk S. V. Features of the practical training of specialists in physical rehabilitation in the United Kingdom. Modern information technologies and innovative teaching methods in the training of specialists: methodology, theory, experience, problems. 2014. № 38. P. 152–157.

19. National Physiotherapy Entry-to-Practice Curriculum Guidelines 2019 / Canadian Council of Physiotherapy University Programs. Ottawa : CCPUP, 2019. 53 p.

20. Мордвінова І., Ольховик А. Порівняльна характеристика системи підготовки бакалаврів спеціальності «Фізична терапія» в Україні та Канаді. Педагогічні науки: теорія, практика, інноваційні технології. 2020. № 2 (96). С. 276–285.

21. Про освіту: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 15.10.2024).

22. Bhattacharya S. Competency-based medical education: An overview. Annals of Medical Science and Research. 2023. Vol. 2, № 3. P. 132-138. DOI: 10.4103/amsr.amsr_27_23.

23. Swing S. R. The ACGME outcome project: retrospective and prospective. Medical Teacher. 2007. Vol. 29, № 7. P. 648-654. DOI: 10.1080/01421590701392903.

24. Ten Cate O. Competency-Based Postgraduate Medical Education: Past, Present and Future. *GMS Journal for Medical Education*. 2017. Vol. 34, № 5. Article Doc69. DOI: 10.3205/zma001146.

25. Pangaro L., Ten Cate O. Frameworks for learner assessment in medicine: AMEE Guide No. 78. *Medical Teacher*. 2013. Vol. 35, № 6. P. e1197-e1210. DOI: 10.3109/0142159X.2013.788789.

26. Gummesson C., Alm S., Cederborg A., Ekstedt M., Hellman J., Hjelmqvist H., Hultin M., Jood K., Leanderson C., Lindahl B., Möller R., Rosengren B., Sjölander A., Svensson P. J., Särnblad S., Tejera A. Entrustable professional activities (EPAs) for undergraduate medical education – development and exploration of social validity. *BMC Medical Education*. 2023. Vol. 23, № 635. DOI: 10.1186/s12909-023-04621-6.

27. Rehabilitation Competency Framework: World Health Organization. Geneva: WHO, 2020. 36 p. URL: <https://www.who.int/teams/noncommunicable-diseases/sensory-functions-disability-and-rehabilitation/rehabilitation-competency-framework> (дата звернення: 15.10.2024).

References.

Barotsis, N. et al. (2019) 'Fostering the highest educational standards in Physical and Rehabilitation Medicine: the European PRM Board strategy for ensuring overall quality of rehabilitation education and care', *Journal of Rehabilitation Medicine*, 51(11), pp. 828-833. DOI: 10.2340/16501977-2620.

Bednarek, M., Downey, P., Williamson, A. and Ennlat, C. (2014) 'The use of human simulation to teach acute care skills in a cardiopulmonary course: a case report', *Journal of Physical Therapy Education*, 28(3), pp. 27-34.

Bhattacharya, S. (2023) 'Competency-based medical education: An overview', *Annals of Medical Science and Research*, 2(3), pp. 132-138. DOI: 10.4103/amsr.amsr_27_23.

European Physical and Rehabilitation Medicine Bodies Alliance (2018) 'White book on physical and rehabilitation Medicine in Europe. Introductions, Executive summary, and Methodology', *European Journal of Physical and Rehabilitation Medicine*, 54(2), pp. 125-155. DOI: 10.23736/S1973-9087.18.05143-2.

Fastivets, A.V. (2021) 'Svitovyi dosvid pidhotovky fakhivtsiv fizychnoi terapii ta erhoterapii' [World experience of physical therapy and occupational therapy specialists training], *Teoriya ta metodyka navchannya ta vykhovannya: zbirnyk naukovykh prats Kharkiv. nats. ped. un-tu imeni H. S. Skovorody*, 51, pp. 156-172.

Fastivets, A.V., Emetc, A.V., Skrinnik, Y.O. and Petryshyn, O.V. (2022) 'Introduction of innovative technologies in educational process of future specialists in physical therapy and ergo therapy', *Wiadomości Lekarskie*, 75(6), pp. 1578-1582.

George, C.L. and Oriel, K.N. (2009) 'Interdisciplinary learning experience: Two years of experience with an interdisciplinary learning engagement for physical therapy and special education students', *Journal of Allied Health*, 38(1), pp. e22-e28. Available at: <https://www.jstor.org/stable/48721431> (Accessed: 26 October 2024).

Guk, S.V. (2014) 'Features of the practical training of specialists in physical rehabilitation in the United Kingdom', *Modern information technologies and innovative teaching methods in the training of specialists: methodology, theory, experience, problems*, 38, pp. 152-157.

Gummesson, C., Alm, S., Cederborg, A., Ekstedt, M., Hellman, J., Hjelmqvist, H., Hultin, M., Jood, K., Leanderson, C., Lindahl, B., Möller, R., Rosengren, B., Sjölander, A., Svensson, P.J., Särnblad, S. and Tejera, A. (2023) 'Entrustable professional activities (EPAs) for undergraduate medical education – development and exploration of social validity', *BMC Medical Education*, 23(635). DOI: 10.1186/s12909-023-04621-6.

Kopochynska, Y. (2020) 'Zmist profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoi terapii u Velykii Brytanii' [Content of professional training of future specialists in physical therapy in Great Britain], *Fizychno vykhovannia, sport i kultura zdorovia u suchasnomu suspilstvi*, 1(49), pp. 21-28.

Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy (2024) Standart vyshchoi osvity za spetsialnistiu 227 «Fizychna terapiia, erhoterapiia» dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity [Higher education standard for specialty 227 "Physical therapy, occupational therapy" for the first (bachelor's) level of higher education]. Approved with amendments by the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 29.10.2024 № 1541.

Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy (2024) Standart vyshchoi osvity za spetsialnistiu 227 «Fizychna terapiia, erhoterapiia» dlia drugoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity [Higher education standard for specialty 227 "Physical therapy, occupational therapy" for the second (master's) level of higher education]. Approved with amendments by the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 30.10.2024 № 1549.

Mordvinova, I. and Olkhovyk, A. (2020) 'Porivnialna kharakterystyka systemy pidhotovky bakalavriv spetsialnosti «Fizychna terapiia» v Ukraini ta Kanadi' [Comparative characteristics of the bachelor's degree training system in "Physical Therapy" in Ukraine and Canada], *Pedahohichni nauky: teoriia, praktyka, innovatsiini tekhnolohii*, 2(96), pp. 276-285.

Pangaro, L. and Ten Cate, O. (2013) 'Frameworks for learner assessment in medicine: AMEE Guide No. 78', *Medical Teacher*, 35(6), pp. e1197-e1210. DOI: 10.3109/0142159X.2013.788789.

Sabus, C. and Macauley, K. (2016) 'Simulation in physical therapy education and practice: opportunities and evidence-based instruction to achieve meaningful learning outcomes', *Journal of Physical Therapy Education*, 30(1), pp. 3-13.

Silva, A., Soler Prat, S., Puig, N. and Prat, M. (2014) 'The Bologna process and its impact on the field of physical activity and sport sciences in Spain', *Movimento: Revista da Escola de Educação Física*, 20, pp. 1061-1082.

Smith, S.N. and Crocker, A.F. (2017) 'Experiential learning in physical therapy education', *Advances in Medical Education and Practice*, 8, pp. 427-433. DOI: 10.2147/AMEP.S140373.

Swing, S.R. (2007) 'The ACGME outcome project: retrospective and prospective', *Medical Teacher*, 29(7), pp. 648-654. DOI: 10.1080/01421590701392903.

Ten Cate, O. (2013) 'Nuts and bolts of entrustable professional activities', *Journal of Graduate Medical Education*, 5(1), pp. 157-158. DOI: 10.4300/JGME-D-12-00380.1.

Ten Cate, O. (2017) 'Competency-Based Postgraduate Medical Education: Past, Present and Future', *GMS Journal for Medical Education*, 34(5), Article Doc69. DOI: 10.3205/zma001146.

The American Council of Academic Physical Therapy, American Physical Therapy Association and APTA Academy of Education (2021) *A Vision for Excellence in Physical Therapy Education: Culmination of the Work of the Education Leadership Partnership*. Alexandria: American Physical Therapy Association.

The Canadian Council of Physiotherapy University Programs (2019) *National Physiotherapy Entry-to-Practice Curriculum Guidelines 2019*. Ottawa: CCPUP.

Timmerberg, J.F., Chesbro, S.B., Jensen, G.M., Dole, R.L. and Jette, D.U. (2022) 'Competency-Based Education and Practice in Physical Therapy: It's Time to Act!', *Physical Therapy & Rehabilitation Journal*, 102(5), pp. 1-9. DOI: 10.1093/ptj/pzac018.

Verkhovna Rada Ukrainy (2017) *Pro osvitu: Zakon Ukrainy* [On Education: Law of Ukraine].

Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (Accessed: 15 October 2024).

World Health Organization (2020) Rehabilitation Competency Framework. Geneva: WHO. Available at: <https://www.who.int/teams/noncommunicable-diseases/sensory-functions-disability-and-rehabilitation/rehabilitation-competency-framework> (Accessed: 15 October 2024).

World Physiotherapy (2023) Education: Policy statement. London: World Physiotherapy. Available at: <https://world.physio/policy/ps-education> (Accessed: 26 October 2024).

Xerri de Caro, J. (2014) The Bologna Process and physiotherapy education across Europe. PhD thesis. Sheffield Hallam University. Available at: <https://shura.shu.ac.uk/id/eprint/20708> (Accessed: 26 October 2024).

Abstract. Introduction. *The paper examines the contemporary approaches to training physical therapy specialists amid growing demand for rehabilitation services and medical field globalization. The ongoing technological innovations and rising quality standards necessitate continuous educational program updates aligned with international trends in physical therapist training.*

Literature Review. *The evolution of educational concepts is traced from the mid-20th century function-oriented model to the current competency-based approach. The authors analyze key contributions to the field, from the World Confederation of Physical Therapy's establishment of international standards to Timmerberg's competency-based education and Ten Cate's revolutionary concept of entrustable professional activities (EPAs). The paper identifies research gaps in integrating international experience into Ukrainian physical therapist education.*

Research Methods. *The study employs a comprehensive methodological framework including systematic literature analysis, comparative analysis of training models across different countries (USA, Canada, UK, Austria, Ukraine), synthesis of competency-based approaches, and historical-logical analysis of evolutionary trends in specialist training.*

Results and Discussion. *The analysis reveals competency-based education (CBE) as the fundamental approach to physical therapist training, with clearly defined competency frameworks, integration of theoretical knowledge with practical experience, continuous assessment, and individualized learning trajectories. The innovative development of this approach—entrustable professional activities (EPAs)—shifts focus to trusting students with independent performance of specific professional activities. Effective integration of theoretical and practical training through simulation, clinical practicums, and interdisciplinary approaches is identified as essential. The authors compare diverse training approaches—from the UK's three-year bachelor's/1-2 year master's programs to the USA's seven-year doctorate program—and analyze Ukraine's evolution of physical therapy education since 2014.*

Conclusions. *Modern physical therapist training is characterized by competency-based approaches, integration of theory and practice, implementation of EPAs, interdisciplinarity, innovative educational technologies, and commitment to continuous professional development. The system constantly evolves to meet societal needs while maintaining focus on developing professional competencies and practical skills. Implementing international standards and adhering to World Confederation of Physical Therapy requirements ensures high-quality training of specialists capable of effectively working in modern healthcare systems.*

Key words: *physical therapy, professional training, competency-based education, entrustable professional activities, interdisciplinary approach, practical training, higher education standards, rehabilitation, medical education, international standards.*

Конфлікт інтересів відсутній.

Статтю відправлено: 20.03.2025 р.

© Губенко І.Я., Степанова Г.М., Шевченко В.В.